

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PAREIŠKĖJO LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO PRAŠYMO IŠTIRTI LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS ĮSTATYMO 29¹ STRAIPSNIO (2010 M. BIRŽELIO 3 D. REDAKCIJA) 9 DALIES 7 PUNKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2016 M. RUGSĖJO 28 D. NUTARIMO NR. 960 „DĖL J. MILIAUS ATLEIDIMO IŠ VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS DIREKTORIAUS PAREIGŲ“ ATITIKTĮ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI GRAŽINIMO

2019 m. liepos 10 d. Nr. KT20-S11/2019

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvarstė pareiškėjo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymą Nr. 1B-8/2019.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Konstituciniame Teisme gautas pareiškėjo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymas iširti, ar:

– „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimas Nr. 960 „Dėl J. Miliaus atleidimo iš Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pareigų“ savo turiniu neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam teisės į teisminę gynybą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, konstituciniam teisinės valstybės principui“;

– „Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio 9 dalies 7 punktą (2010 m. birželio 3 d. įstatymo Nr. XI-863 redakcija) neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam visų asmenų lygybės prieš įstatymą principui bei Lietuvos

Respublikos Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

2. Pareiškėjas dėl ginčijamo teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijai į Konstitucinį Teismą kreipėsi sustabdęs administracinės bylos nagrinėjimą. Joje sprendžiamas ginčas kilo dėl Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 960 „Dėl J. Miliaus atleidimo iš Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pareigų“ (toliau – Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimas), kuriuo, vadovaujantis Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punktu, pagal kurį Vyriausybės įstaigos vadovas atleidžiamas iš pareigų, kai Vyriausybė nepritaria jo veiklos ataskaitai, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – ir VMVT) direktorius Jonas Milius buvo atleistas iš pareigų, teisėtumo.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

I

3. Pareiškėjas Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas prašo iširti, ar Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam visų asmenų lygybės prieš įstatymą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“ neprieštarauja Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punktas, taip pat ar Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam teisės į teisminę gynybą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimas.

4. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnio 2 dalies 5 punktą teismo nutartyje, kuria kreipiamasi į Konstitucinį Teismą, turi būti nurodyti teismo nuomonės dėl teisės akto prieštaravimo Konstitucijai teisiniai argumentai.

Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad pareiškėjo pozicija dėl teisės akto (jo dalies) atitikties Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį turi būti nurodyta aiškiai, nedviprasmiškai, prašyme turi būti išdėstyti argumentai ir motyvai, pagrindžiantys pareiškėjo abejonę, ar teisės aktas (jo dalis) neprieštarauja Konstitucijai; iš Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnio 2 dalies 5 punkto kyla reikalavimas, kad teismai, argumentuodami savo prašyme pateiktą nuomonę dėl įstatymo ar kito teisės akto (jo dalies) prieštaravimo Konstitucijai, neapsiribotų vien bendro pobūdžio samprotavimais ar teiginiais, taip pat tuo, kad įstatymas ar kitas teisės aktas (jo dalis), jų manymu, prieštarauja Konstitucijai, bet aiškiai nurodytų, kurie ginčijami teisės aktų straipsniai (jų dalys, punktai) ir kiek, jų nuomone, prieštarauja Konstitucijai, o savo poziciją dėl kiekvienos ginčijamos teisės akto (jo dalies) nuostatos atitikties Konstitucijai pagrįstų aiškiai

suformuluotais teisiniais argumentais (*inter alia* 2017 m. vasario 9 d., 2018 m. balandžio 16 d., 2019 m. sausio 11 d. sprendimai).

II

5. Pareiškėjas prašo ištirti *inter alia* Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkto atitiktį Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam visų asmenų lygybės prieš įstatymą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

Paminėtina, kad Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnis (2010 m. birželio 3 d. redakcija) buvo pakeistas Seimo 2018 m. birželio 29 d. priimto Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 6, 13, 18, 22, 24, 26, 29¹, 30, 31¹, 38, 45 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1371 (įsigaliojusio 2019 m. sausio 1 d.) 7 straipsniu ir, išdėsčius jį nauja redakcija, jame pareiškėjo ginčijamos 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkto nuostatos nebeliko.

6. Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio „Vyriausybės įstaigos“ (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkte buvo nustatyta:

„9. Vyriausybės įstaigos vadovas atleidžiamas iš pareigų:

<...>

7) kai Vyriausybė nepritaria jo veiklos ataskaitai.“

Pažymėtina, jog Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 11 dalyje buvo nustatyta, kad Vyriausybės nustatyta tvarka Vyriausybės įstaigos vadovas atsiskaito už įstaigos veiklą, Vyriausybės ar atsakingo už pavestą valdymo sritį ministro reikalavimu atsiskaito už savo veiklą.

Taigi ginčijamoje Vyriausybės įstatymo nuostatoje buvo įtvirtintas vienas iš pagrindų, kuriam esant Vyriausybės įstaigos vadovas galėjo būti atleidžiamas iš pareigų, būtent kai Vyriausybė nepritaria Vyriausybės įstaigos vadovo pateiktai jo veiklos ataskaitai, t. y. neigiamai įvertina jo ir (ar) jo vadovaujamos įstaigos veiklą.

7. Pareiškėjas savo abejones dėl Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkto atitikties Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam visų asmenų lygybės prieš įstatymą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“ grindžia šiais teiginiais.

7.1. Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkto nuostatoje nėra numatyta jokių išlygų, susijusių su atleidžiamo iš pareigų asmens kalte, pažeidimo sunkumu, atsakomybę lengvinančiomis ar sunkinančiomis aplinkybėmis, nors kitiems asmenims, einantiems pareigas valstybės tarnyboje, netgi įstaigų vadovams, jeigu jie nėra Vyriausybės įstaigų vadovai, taikomos Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto ir kitų teisės aktų nuostatos, pagal kurias, asmeniui taikant tarnybinę (drausminę)

atsakomybę, yra vertinamas pažeidimo sunkumas, jo sukeltos neigiamos pasekmės, asmens kaltės forma ir laipsnis, jo atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės, taip pat tiriama, ar visi pažeidimo elementai nustatyti. Be to, pasak pareiškėjo, nepritarimo Vyriausybės įstaigos vadovo ataskaitai atveju yra įtvirtinta vienintelė tarnybinės atsakomybės rūšis – atleidimas iš pareigų. Dėl šių priežasčių, pareiškėjo vertinimu, Vyriausybės įstaigų vadovai atsiduria nepalankesnėje padėtyje negu kiti valstybės tarnautojai.

7.2. Pareiškėjo teigimu, Vyriausybės įstaigos vadovas atleidžiamas iš pareigų, kai Vyriausybė, nepriklausomai nuo aplinkybių (vadovo kaltų veiksmų, priežastinio ryšio, kaltės ar kt.), nepritaria jo veiklos ataskaitai, todėl visi Vyriausybės įstaigų vadovai, kurių ataskaitoms nepritarta, traktuojami vienodai, nors tam tikrais atvejais jų padėtis yra skirtinga. Todėl Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkto kontekste tarpusavyje lyginant Vyriausybės įstaigų vadovus, jų padėtis nepagrįstai vertinama vienodai, visiškai nesuteikiant galimybių individualizuoti kiekvieno atvejo aplinkybių.

7.3. Piliečio konstitucinė teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą, kaip kiekvieno asmens konstitucinės teisės laisvai pasirinkti darbą atmaina, ypač atsižvelgiant į Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatą „lygiomis sąlygomis“, sietina su konstituciniu asmenų lygiateisiškumo principu; piliečiai, siekiantys būti priimti į valstybės tarnybą, negali būti diskriminuojami arba jiems negali būti teikiama privilegijų nei Konstitucijos 29 straipsnio 2 dalyje *expressis verbis* nurodytais, nei kitais konstituciškai nepateisinamais pagrindais.

7.4. Pareiškėjas taip pat teigia, jog „atleidimo (iš valstybės tarnybos) santykių teisinis reglamentavimas turi būti toks, kad nebūtų sudaryta prielaidų dirbtinėms priekabėms, dėl kurių asmuo būtų nepriimamas į valstybės tarnybą, o asmuo, einantis pareigas valstybės tarnyboje, turėtų iš jų pasitraukti, t. y. kad mažareikšmiai, atsitiktiniai faktai ir aplinkybės netaptų pagrindu atleisti asmenį, einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, juo labiau kad asmens atleidimas nebūtų grindžiamas vien prielaidomis“.

Be to, pasak pareiškėjo, pačioje teisės normoje neįtvirtinus konkrečių vertinimo kriterijų, Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkto nuostata suteikia galimybę priimamo sprendimo nemotyvuoti, todėl „toks teisinis reguliavimas neatitinka Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatos lygiomis sąlygomis stoti (būti atleistam) į valstybės tarnybą, kai visi asmenys traktuojami vienodai, nors tam tikrais atvejais jie gali būti skirtingoje padėtyje“.

8. Kaip matyti iš šių pareiškėjo prašyme išdėstytų argumentų, savo abejonę dėl Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkte įtvirtinto teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam visų asmenų lygybės prieš įstatymą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“ pareiškėjas iš esmės grindžia teiginiu, kad Vyriausybės

įstaigų vadovai, palyginti su kitais valstybės tarnautojais, *inter alia* kitų, bet ne Vyriausybės įstaigų, įstaigų vadovais, atsiduria mažiau palankioje padėtyje, nes Vyriausybės įstaigų vadovams yra nustatytas specialus atleidimo iš pareigų pagrindas – nepritarimas tokios įstaigos vadovo veiklos ataskaitai.

8.1. Pažymėtina, kad pareiškėjas, ginčydamas minėto teisinio reguliavimo atitiktį konstituciniam asmenų lygiateisiškumo principui (Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai), 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, nenurodo, su kokiomis kitomis asmenų kategorijomis lygina Vyriausybės įstaigų vadovus – su valstybės tarnautojais apskritai ar tik su kitų, bet ne Vyriausybės įstaigų, įstaigų vadovais, taip pat kodėl šie asmenys (jų grupės) gali būti laikomi (-os) esančiais (-iomis) vienodoje padėtyje, ir nesiremia oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis, suformuluotomis aiškinant konstitucinį asmenų lygiateisiškumo principą.

8.2. Šiame kontekste pažymėtina, jog Konstitucinis Teismas, aiškindamas konstitucinę valstybės tarnybos sampratą ją susiedamas su kitomis Konstitucijos nuostatomis, ne kartą yra konstatavęs, kad vienas iš valstybės tarnybos konstitucinės sampratos elementų, kartu ir reikalavimų, kurių privalu paisyti organizuojant valstybės tarnybą ir reguliuojant valstybės tarnybos santykius, yra valstybės tarnybos sistemos vientisumas; tačiau, atsižvelgiant į valstybės funkcijų, įgyvendinamų per atitinkamas institucijas, įvairovę, valstybės tarnybos sistemos vientisumas nepaneigia galimybės tam tikrus valstybės tarnybos santykius reguliuoti diferencijuotai (*inter alia* 1999 m. kovo 4 d., 2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d. nutarimai). Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi plačią diskreciją pasirinkti ir įstatymuose įtvirtinti tam tikrą valstybės tarnybos organizavimo modelį (2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. kovo 20 d., 2012 m. liepos 3 d. nutarimai).

8.3. Pažymėtina ir tai, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog Konstitucijoje neatskleista, kokios įstaigos yra laikomos „Vyriausybės įstaigomis“, taip pat nenurodyta, koks yra šių įstaigų teisinis statusas; tai nustatyti palikta įstatymų leidėjui, turinčiam šioje srityje diskreciją (ją riboja Konstitucija) (1999 m. lapkričio 23 d., 2004 m. gruodžio 13 d., 2018 m. kovo 2 d. nutarimai). Be to, Konstitucinis Teismas 2018 m. kovo 2 d. nutarime yra pažymėjęs, kad:

– atsižvelgiant į konstitucinę ministerijų kompetenciją, pagal Konstituciją gali būti steigiamos Vyriausybės įstaigos, turinčios kompetenciją įgyvendinti valstybės politiką ministerijoms tiesiogiai nepriskirtose, specifinėse, palyginti su ministerijomis, siauresnėse joms pavestose valdymo srityse;

– Vyriausybė, įgyvendindama iš Konstitucijos 94 straipsnio 3 punkto kylančią kompetenciją, *inter alia* gali steigti Vyriausybės įstaigas, skirti į pareigas ir iš jų atleisti šių įstaigų vadovus, kontroliuoti, kaip Vyriausybės įstaigos įgyvendina valstybės politiką joms pavestose valdymo srityse;

– Vyriausybės įstaigų steigimas, jų vadovų skyrimas į pareigas ir atleidimas iš jų, kontroliavimas, kaip Vyriausybės įstaigos įgyvendina valstybės politiką joms pavestose valdymo

sirtyse, *inter alia* Vyriausybės įstaigų vadovų veiklos ataskaitų vertinimas, pagal Konstituciją yra valstybės valdymo reikalas.

8.4. Pareiškėjas, abejodamas dėl Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkto atitikties Konstitucijai, iš esmės remiasi ne Konstitucija (nurodytomis aktualiomis oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis), o įstatymais (Valstybės tarnybos įstatymu, Vidaus tarnybos statutu), kuriuose įtvirtintos su valstybės tarnautojų, *inter alia* įstaigų, bet ne Vyriausybės įstaigų, vadovų, tarnybine (drausmine) atsakomybe susijusios nuostatos (kaip antai nuostatos, kad turi būti vertinamas pažeidimo sunkumas, jo sukeltos neigiamos pasekmės, asmens kaltės forma, jo atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės), pasak pareiškėjo, turėtų būti taikomos ir Vyriausybės įstaigų vadovams.

8.5. Taigi pareiškėjas neatsižvelgia į minėtas oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas dėl galimybės diferencijuotai reguliuoti tam tikrus valstybės tarnybos santykius ir dėl Vyriausybės įstaigų teisinio statuso. Todėl iš pareiškėjo prašymo nėra aišku, kodėl įstatymų leidėjas, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 33 straipsnio 1 dalį, 94 straipsnio 3 punktą, turėdamas tam tikrą diskreciją diferencijuotai reguliuoti valstybės tarnybos santykius, negali atsižvelgti į Vyriausybės įstaigų ir jų vadovų teisinio statuso ypatumus, be kita ko, kylančius iš Vyriausybės įstaigų kompetencijos įgyvendinti valstybės politiką joms pavestose valdymo srityse, ir nustatyti tokio specialaus Vyriausybės įstaigų vadovų atleidimo iš pareigų pagrindo, kuris buvo įtvirtintas Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkte, – kai Vyriausybė nepritaria Vyriausybės įstaigos vadovo pateiktai jo veiklos ataskaitai, t. y. neigiamai įvertina jo ir (ar) jo vadovaujamos įstaigos veiklą.

Atsižvelgiant į tai, iš pareiškėjo prašymo taip pat nėra aišku, kodėl pagal Konstituciją, *inter alia* jos 29 straipsnį, minėti Vyriausybės įstaigų teisinio statuso ypatumai negali būti objektyviu pagrindu pateisinti Vyriausybės įstaigų vadovų skirtingą traktavimą, palyginti su kitais valstybės tarnautojais, *inter alia* kitų, bet ne Vyriausybės įstaigų, įstaigų vadovais.

8.6. Be to, pareiškėjas nepagrindžia, kodėl Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkte nustatytas specialus Vyriausybės įstaigos vadovo atleidimo iš pareigų pagrindas – Vyriausybės nepritarimas Vyriausybės įstaigos vadovo veiklos ataskaitai, kuris taikomas visiems be išimčių Vyriausybės įstaigų vadovams, nesudaro prielaidų individualiai vertinti kiekvieno Vyriausybės įstaigos vadovo veiklą pagal jo pateiktą veiklos ataskaitą.

8.7. Pažymėtina ir tai, kad pareiškėjas nesiremia jo prašymo kontekste aktualia oficialiąja konstitucine doktrina, kad pagal Konstituciją, *inter alia* jos 5 straipsnio 2, 3 dalis, konstitucinius atsakingo valdymo, teisinės valstybės principus, valstybės valdžią įgyvendinančios institucijos, vykdydamos savo funkcijas, *inter alia* Vyriausybė spręsdama valstybės valdymo reikalus, negali viršyti joms Konstitucijos ir įstatymų suteiktų įgaliojimų, juos įgyvendindamos privalo laikytis iš

Konstitucijos kylančių teisėkūros procedūrų viešumo ir skaidrumo reikalavimų, *inter alia* priimti teisėtus ir pagrįstus teisės aktus (2018 m. kovo 2 d. nutarimas).

Todėl pareiškėjas nepagrindžia, kodėl Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkte nustatius nepritario Vyriausybės įstaigos vadovo veiklos ataskaitai kriterijus, kurių pareiškėjas nenurodo, būtų užtikrinta, kad toks nepritarimas būtų motyvuotas, t. y. pareiškėjas nepaaiškina, kodėl Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkte nustatytas Vyriausybės įstaigos vadovo atleidimo iš pareigų pagrindas, kai Vyriausybė nepritaria jo veiklos ataskaitai, atsižvelgiant į nurodytas oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas, turi būti aiškinamas kaip leidžiantis Vyriausybei priimti nepagrįstą (nemotyvuotą) sprendimą dėl Vyriausybės įstaigos vadovo atleidimo iš pareigų.

9. Konstatuotina, kad šioje prašymo dalyje pareiškėjas nepateikia teisinių argumentų dėl Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkte įtvirtinto teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam visų asmenų lygybės prieš įstatymą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

10. Taigi šioje dalyje pareiškėjo prašymas, nepateikus teisinių argumentų jame nurodytoms abejonėms pagrįsti, neatitinka Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatytų reikalavimų.

III

11. Pareiškėjas prašo ištirti *inter alia* Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo atitiktį Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam teisės į teisminę gynybą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, konstituciniam teisinės valstybės principui.

12. Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarime nustatyta:

„Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 14 punktu ir 29¹ straipsnio 8 dalimi bei atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 15 d. pasitarimo sprendimą (protokolo Nr. 52, 12 klausimas), Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

Atleisti 2016 m. spalio 5 d. Joną Milių iš Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pareigų pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio 9 dalies 7 punktą.“

Taigi ginčijamu nutarimu Vyriausybė, vadovaudamasi Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punktu (pagal kurį, kaip minėta, Vyriausybės įstaigų vadovai atleidžiami iš pareigų, kai Vyriausybė nepritaria jų veiklos ataskaitai), atleido VMVT direktorių J. Milių iš pareigų.

13. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas konstitucinės justicijos byloje, kurioje priimtas 2018 m. kovo 2 d. nutarimas, tyrė Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo atitiktį Konstitucijos

5 straipsnio 2 daliai, 94 straipsnio 2 punktui, 95 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, taip pat Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punktui, 37 straipsnio 1 daliai (2004 m. lapkričio 11 d. redakcija), 41 straipsnio 1 daliai (2002 m. balandžio 16 d. redakcija) ir pripažino, kad Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimas neprieštaruja Konstitucijai ir nurodytoms įstatymų nuostatom.

13.1. Pasak pareiškėjo, iš minėto Konstitucinio Teismo 2018 m. kovo 2 d. nutarimo matyti, kad toje konstitucinės justicijos byloje Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimas buvo tiriamas tik pagal jo priėmimo tvarką, bet ne pagal turinį, t. y. nebuvo tiriama, ar Vyriausybė pagrįstai nepritarė VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitai.

Pareiškėjas nurodo, kad Konstitucinis Teismas 2018 m. kovo 2 d. nutarime pažymėjo, jog faktinių aplinkybių ir duomenų, kurie yra pagrindas neskirti asmenų į tam tikras pareigas, atleisti juos iš tam tikrų pareigų, tyrimas, duomenų pagrįstumo, pakankamumo vertinimas pirmiausia priklauso atitinkamas bylas nagrinėjančių teismų kompetencijai. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas pažymi, kad šią administracinę bylą nagrinėję administraciniai teismai pagal savo kompetenciją įvertino bylai reikšmingas faktines aplinkybes ir pateikė išvadas dėl VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitos neigiamo įvertinimo. Pasak pareiškėjo, paties Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo teisėtumo vertinimas, kai administraciniai teismai jau yra atlikę jo vertinimą pagrįstumo aspektu, priskirtinas ne administracinių teismų, o Konstitucinio Teismo kompetencijai.

13.2. Taigi pareiškėjas, kreipdamasis į Konstitucinį Teismą su prašymu iširti Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo atitiktį Konstitucijai, teigia, kad nustatė visas reikšmingas faktines aplinkybes dėl VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitos vertinimo pagrįstumo.

14. Pažymėtina, jog Konstitucinio Teismo 2018 m. kovo 2 d. nutarime konstatuota, kad Vyriausybės išreikšto nepritarimo VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitai pagrįstumo vertinimas nebuvo tyrimo dalykas toje konstitucinės justicijos byloje, kad iširti, ar pagrįstai Vyriausybė VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitą įvertino neigiamai, pirmiausia yra administracinę bylą nagrinėjančio teismo kompetencijos dalykas (32 punktas).

Kartu paminėtina, kad Konstitucinis Teismas 2018 m. kovo 2 d. nutarime taip pat konstatavo, jog iš šios konstitucinės justicijos bylos medžiagos matyti, kad Vyriausybė, priimdama ginčijamą Vyriausybės nutarimą, atsižvelgė į visus turimus duomenis (t. y. ne tik į VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitą, bet ir *inter alia* į Specialiųjų tyrimų tarnybos atliktą korupcijos rizikos šioje tarnyboje analizę), kurių pagrindu galėjo įvertinti VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitą (32.1 punktas), ir pažymėjo, kad pareiškėjas Vilniaus apygardos administracinis teismas, nagrinėdamas administracinę bylą, netyrė ir nenustatė faktinių aplinkybių, kurios leistų spręsti, ar pagrįstai Vyriausybė VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitą įvertino neigiamai (32.3 punktas).

15. Iš pareiškėjo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymo ir jo nagrinėjamos administracinės bylos matyti, kad:

– Vyriausybė, teikdama atsiliepimą dėl pareiškėjo J. Miliaus patikslinto skundo, nurodė, jog vertinant jo veiklą buvo vertinami ir svarstomi: „1. STT išvadoje nurodyti rezultatai, 2. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus ataskaita, 3. Žemės ūkio ministerijos darbo grupės posėdžio protokolas, kuriame įvertintas VMVT ataskaitos turinys, 4. Vyriausybės kanceliarijos Ekonomikos pažangos departamento Kaimo reikalų ir darnios plėtros skyriaus ir Ekonominių pažeidimų ir korupcijos prevencijos skyriaus 2016 m. rugsėjo 6 d. pažyma Nr. NV-2804 bei 5. Specialiųjų tyrimų tarnybos pateikta įslaptinta informacija“ (pareiškėjo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymo 45 punktas);

– pareiškėjas Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2019 m. gegužės 6 d. priėmė nutartį, kuria atsakovę Vyriausybę įpareigojo, be kita ko, pateikti visą turimą medžiagą, kurios pagrindu priimtas sprendimas nepritarti VMVT tarnybos direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitai; šioje nutartyje Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, be kita ko, konstatavo, kad „Vyriausybės pasitarime buvo vertinama ir STT pateikta įslaptinta medžiaga, kuri teismui pateikta nebuvo. <...> Esminis momentas yra tas, kad teismas, priimdamas galutinį sprendimą šioje byloje, turi turėti visus dokumentus, kurių pagrindu nuspręsta nepritarti Ataskaitai <...>“ (administracinės bylos V tomas, p. 102);

– vykdydamas šį pavedimą, Vyriausybės kancleris Algirdas Stončaitis Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui pateikė informaciją apie šios įslaptintos informacijos įtraukimo faktą Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 15 d. pasitarime svarstant 12 klausimą, tačiau pačios teismo prašomos informacijos nepateikė (administracinės bylos V tomas, p. 104–106);

– pareiškėjas Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas prašyme teigia, kad jo nagrinėjamoje administracinėje byloje Vyriausybė (net ir gavusi 2019 m. gegužės 6 d. nutartį) nenurodė aiškių pagrindų, kuriais remdamasi nusprendė nepritarti VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitai; pasak pareiškėjo, negalint apibrėžti nepritarimo šiai veiklos ataskaitai pagrindų, neįmanoma atlikti Vyriausybės nepritarimo VMVT direktoriaus veiklos ataskaitai teisinės patikros, o negalint atlikti šios patikros, negalima daryti išvados, kad minėtai ataskaitai nepritarta pagrįstai, tačiau galima daryti išvadą, kad jai nepritarta nepagrįstai (pareiškėjo prašymo 54, 56 punktai);

– Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pats nurodo, kad jis, „turint omenyje šios bylos kontekstą, įrodymų institutą, neišreikalavo ir nesusipažino su įslaptinta informacija, kadangi nebūtų galima šios informacijos niekaip susieti su nepritarimo Ataskaitai pagrindais (ABTĮ 56 str.) <...>“ (pareiškėjo prašymo 55 punktas).

16. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad pareiškėjas Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas kreipėsi į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo atitikimą Konstitucijai nenustatęs ir neįvertinęs visų reikšmingų faktinių aplinkybių,

kuriomis grindžia savo abejonę dėl to, ar Vyriausybė pagrįstai nepritarė VMVT direktoriaus J. Miliaus veiklos ataskaitai.

Vadinasi, darytina išvada, kad pareiškėjas, nepagrįsdamas savo abejonės dėl ginčijamo Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo pagrįstumo, nepateikė ir teisinių argumentų dėl šio nutarimo atitikties Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam teisės į teisminę gynybą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, konstituciniam teisinės valstybės principui.

17. Kaip minėta, Konstitucijoje, *inter alia* jos 94 straipsnio 3 punkte, yra įtvirtinta įstatymų leidėjo diskrecija nustatyti tam tikrus Vyriausybės įstaigų teisinio statuso ypatumus. Taip pat minėta, kad pareiškėjas nepaaiškina, kodėl įstatymų leidėjas, atsižvelgdamas į Vyriausybės įstaigų ir jų vadovų teisinio statuso ypatumus, negali nustatyti tokio specialaus Vyriausybės įstaigų vadovų atleidimo iš pareigų pagrindo, kuris buvo įtvirtintas Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punkte, – kai Vyriausybė nepritaria Vyriausybės įstaigos vadovo pateiktai jo veiklos ataskaitai, t. y. neigiamai įvertina jo ir (ar) jo vadovaujamos įstaigos veiklą.

Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad iš pareiškėjo argumentų nėra aišku, kodėl pagal Konstituciją Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimas, priimtas vadovaujantis Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punktu, pagal kurį, kaip minėta, Vyriausybės įstaigos vadovas atleidžiamas iš pareigų, kai Vyriausybė neigiamai įvertina jo ir (ar) jo vadovaujamos įstaigos veiklą, turi būti siejamas su tarnybine atsakomybe.

18. Kartu pažymėtina, kad, pareiškėjo nagrinėjamoje administracinėje byloje sprendžiant ginčą dėl Vyriausybės įstaigos vadovo – VMVT direktoriaus J. Miliaus atleidimo iš pareigų, turi būti paisoma minėtų iš Konstitucijos, *inter alia* jos 5 straipsnio 2, 3 dalių, konstitucinių atsakingo valdymo, teisinės valstybės principų, Vyriausybei kylančių reikalavimų, kad ji, spręsdama valstybės valdymo reikalus, negali viršyti jai Konstitucijos ir įstatymų suteiktų įgaliojimų, juos įgyvendindama privalo laikytis iš Konstitucijos kylančių teisėkūros procedūrų viešumo ir skaidrumo reikalavimų, *inter alia* priimti teisėtus ir pagrįstus teisės aktus. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad Konstitucija, *inter alia* konstitucinis teisinės valstybės principas, suponuoja įvairius reikalavimus valstybės institucijų ir pareigūnų Konstitucijos ir įstatymų suteiktų įgaliojimų įgyvendinimui: skaidrumas, kaip viešosios valdžios institucijų ir pareigūnų veiklos principas, suponuoja, be kita ko, tai, kad primami sprendimai turi būti pagrįsti, aiškūs, kad juos, iškilus reikalui, būtų galima racionaliai motyvuoti; kiti asmenys turi turėti galimybę tuos sprendimus nustatytą tvarka ginčyti (2008 m. sausio 22 d., 2018 m. kovo 2 d. nutarimai).

Šių oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatų kontekste pažymėtina, kad pareiškėjas nepaaiškina, kodėl reikalavimas pagrįsti Vyriausybės nutarimą, kuriuo yra sprendžiamas valstybės valdymo reikalas – Vyriausybės įstaigos vadovo atleidimas iš pareigų, pagal Konstituciją negali būti įgyvendintas ne pačiame Vyriausybės nutarime išdėstant išsamų jo priėmimo pagrindimą

(motyvaciją), bet tokį pagrindimą pateikiant kitais būdais, *inter alia* Vyriausybei pateikiant kitus dokumentus ir paaiškinimus, kai asmenys įgyvendina teisę tokį Vyriausybės nutarimą ginčyti nustatyta tvarka.

19. Konstatuotina, kad pareiškėjas, nepagrindęs savo abejonės dėl ginčijamo Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo pagrįstumo, šioje prašymo dalyje nepateikė teisinių argumentų dėl Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimo atitikties Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam teisės į teisminę gynybą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, konstituciniam teisinės valstybės principui.

20. Taigi pareiškėjo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymas neatitinka Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatytų reikalavimų.

21. Jeigu prašymas neatitinka Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnyje nustatytų reikalavimų, pagal šio įstatymo 70 straipsnį jis yra grąžinamas pareiškėjui. Prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti trūkumai.

22. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad yra pagrindas grąžinti pareiškėjui Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui prašymą ištirti, ar Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam visų asmenų lygybės prieš įstatymą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“ neprieštarauja Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio (2010 m. birželio 3 d. redakcija) 9 dalies 7 punktas, taip pat ar Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam teisės į teisminę gynybą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimas.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 28 straipsniu, 67 straipsnio 2 dalies 5 punktu, 70 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Grąžinti pareiškėjui Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui prašymą Nr. 1B-8/2019 ištirti, ar:

– „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 28 d. nutarimas Nr. 960 „Dėl J. Miliaus atleidimo iš Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pareigų“ savo turiniu neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam teisės į teisminę gynybą principui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, konstituciniam teisinės valstybės principui“;

– „Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio 9 dalies 7 punktą (2010 m. birželio 3 d. įstatymo Nr. XI-863 redakcija) neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtintam visų asmenų lygybės prieš įstatymą principui bei Lietuvos Respublikos Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą““.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas